REPOLA-SEURA R.Y.

Repolainen 55

Jäsentiedote 1/2011

Repolainen

Repola- Seura ry:n jäsenlehti

Numero 55, 1/2011
Numeron 56 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 10.4.2011 mennessä

Päätoimittaja
Pertti Rannikko
pertti.rannikko@uef.fi
puh. (013) 717422
Huhtilammentie 955, 82160 Oskola

Toimittaja
Lauri Huotari

Kuvatoimittaja
Raimo Määttä

Repola-Seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot takakannen etusivulla
Seuran nettisivut osoitteessa www.repola-seura.org, josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset
Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Tornitie 4 A, 80770 Kontiolahti,
gsm 050 599 1364, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 15 €, ainaisjäsenmaksu 150 €, kannatusjäsenmaksu 100 €, vapaaehtoinen tukimaksu 10–30 €, perheenjäsenmaksu puolisosta ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 €.
Seuran pankkitili: Op Polvijärvi, 535404-246626.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva : *Polina Kilinan pihapiiri Repolassa Lieksanjärven rannalla viime vuoden helmikuussa. Kuvan on ottanut Polinan poika Juri Kilin, josta kerrotaan tämän lehden sivuilla 4-9.*

Repola ja Lieksa

Repolan kylä sijaitsee Lieksanjärven pohjoisosassa olevalla niemellä. Repolan alueen vesistöt laskevat Lieksanjokea pitkin rajan toiselle puolelle Pieliseen Lieksan kaupungin keskustan paikkeilla. Lieksa nimeä on käytetty molemmilla puolilla rajaa. Repolassa syntynyt karjalainen kirjailija Nikolai Laine julkaisi vuonna 1958 kotiseudustaan runokokoelman nimellä *Lieksan lauluja*. Repola ja Lieksa olivat vuosisatoja luonnonmaantieteellisesti ja toiminnallisesti yhtenäinen alue, joiden välillä oli tiiviit yhteydet. Yhdeksänkymmentä vuotta sitten niiden väliin tuli jyrkkä poliittis-ideologinen raja. Se, mitä rajan takana tapahtui ja miten siellä elettiin, oli molemmilla puolilla rajaa mysteeri.

Osa repolalaisista lähti Tarton rauhansopimuksen jälkimainingeissa pakolaisiksi Suomeen, suuri osa jäi vanhoille asuinsijoilleen. Monet repolalaiset eivät nähneet enää koskaan lähisukulaisiaan. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen yhteydet Repolaan tulivat taas mahdollisiksi ja monet sukulaiset ovat löytäneet toisensa. Eri puolilla Suomea asuvien repolalaisten perustama Repola-Seura on järjestänyt vuodesta 1992 lähtien sukulaismatkoja Repolaan. Repolalaisten sukujen ohella myös Repolan naapurissa Suomen puolella asuvat ihmiset ovat alkaneet kiinnostua siitä, miten rajan takana eletään.

Repola-Seuraan on viimeisen vuoden aikana liittynyt 25 uutta vuosijäsentä, joista 7 asuu Lieksassa.

Repola-seuran hallituksessa on keskusteltu ystävyyskylätoiminnan aloittamisesta rajan eri puolilla sijaitsevien kylien välillä. Alkuvaiheessa mukana voisivat olla Venäjän puolelta Repola ja Lieksan puoleiset rajakylät Hattuvaara, Nurmijärvi ja Ruunaa. Lähinnä Suomen rajaa sijaitseva Lentieran kylä on rajavyöhykkeellä, joten sinne matkustaminen on vaikeampaa kuin Repolaan. Lentiera voitaisiin pyytää myöhemmässä vaiheessa mukaan yhteistyöhön kuten myös Kuhmon puolella sijaitsevia kyliä.

Rajakylien asukkaiden yhteistyö voisi olla luonteeltaan sekä naapurusten välistä kulttuurivaihtoa että yhteisestä tulevaisuudesta keskustelua. Alkuvaiheessa on tärkeää luoda rajan ylittävät henkilökohtaiset kontaktit ihmisten välille. Repola-Seuran hallitus kutsuu kaikki ystävyyskylätoiminnasta kiinnostuneet Lieksan ortodoksiselle seurakuntasalilla (Iljankatu 14) lauantaiksi 2.4. klo 14.00 keskustelemaan asiasta ja ideoimaan toimintaa.

Pertti Rannikko

Repolasta historiantutkijaksi

Juri Kilin valittiin Repola-seuran kunniajäseneksi viime kevään vuosikokouksessa. Petroskoin yliopiston historian professori on auttanut seuraa rakentamaan yhteyksiä niin Petroskoin tiedeyhteisöihin kuin kotikyläänsä Repolaan. Repola-seuralaiset tutustuivat häneen seuran historiahankkeen yhteydessä 1990-luvun loppupuolella. Laajemmin Kilin on tullut Suomessa tunnetuksi talvisodan tutkijana. Hänen tutkimuskenttäänsä ovat kuitenkin yleisemmin Suomen ja Neuvosto-Venäjän suhteet sekä Karjalan asema niissä.

Soimivaarasta Repolaan

Juri Kilin ja Pertti Rannikko Repolassa elokuussa 2010, jolloin käytyihin keskusteluihin oheinen artikkeli perustuu. Taustalla vasemmalla näkyy niemeke, josta karjalainen kirjailija Nikolai Laine (Gippijev) oli kotoisin (kuva Raimo Määttä).

Kilinin perhe muutti Repolaan vuonna 1971 Jurin ollessa 10-vuotias. Juri oli syntynyt pienessä Soimivaaran kylässä, joka sijaitsi noin 90 kilometriä Repolasta etelään, runsaan 20 kilometrin päässä Suomen rajasta. Syynä perheen Repolaan muuttoon oli lasten koulunkäynti. Soimivaarassa oli ainoastaan ala-aste. Jurin isosisko Irina oli jo siirtynyt yläasteelle ja joutui asumaan kotoa poissa oppilasasuntolassa. Juri ehti aloittaa koulunkäyntinsä Soimivaarassa ja kävi Repolan koulua seitsemän vuotta.

Jurin äidin suku (Litvintšenko) on kotoisin Pohjois-Ukrainasta. Äiti Polina muutti kuitenkin jo

lapsena Karjalaan Joenselkään, Aunuksen itäpuolelle, jossa hänen isänsä teki metsätöitä. Valmistuttuaan Petroskoissa välskäriksi (apulääkäriksi) Polina tuli vuonna 1958 ensimmäiseen työpaikkaansa Soimivaaran pieneen rajakylään. Siellä hän joutui ainoana terveysalan työntekijänä hoitamaan niin synnytykset kuin työtapaturmatkin.

Juri isänsä kanssa 10-vuotiaana.

Samoihin aikoihin kylään muutti myös Mihail Kilin. Hän oli kotoisin Permin alueelta Uralin länsipuolelta, mutta suoritettuaan armeijan Liettuassa jäänyt sinne pariksi vuodeksi töihin. Soimivaara oli liettualaisten hallitsema metsätyökeskus, josta puut kuljetettiin Liettuaan ja jossa suurin osa työntekijöistäkin oli liettualaisia. Mihail Kilin ajoi Soimivaaran alueen uittotöissä hinaajaa, metsätöissä traktoria ja kuorma-autoa. Soimivaaran kylä tyhjeni kokonaan muutama vuosi Kilinin perheen Repolaan muuton jälkeen.

Repolan kulta-aika

Jurin kouluaikana 1970-luvulla Repolan kylä eli kukoistavinta aikaansa. Juri kutsuukin vanhojen repolalaisten tavoin noita vuosia Repolan kulta-ajaksi. Vuosikymmenen puolivälissä valmistuneissa uusissa koulurakennuksissa opiskeli yli 600 oppilasta. Kylässä oli monenlaisia palveluja: usean kymmenen vuodepaikan sairaala erikoislääkäreineen ja synnytysosastoineen, ravintola, leipomo, kampaamo, paikallisille rakennustarvikkeita tuottanut saha, monenlaisia kauppoja, huoltoasema jne. Repolan sairaalassa Polina Kilinan ei tarvinnut Soiminvaaran tavoin hoitaa kaikkia mahdollisia välskärin töitä, vaan hän saattoi erikoistua lasten hoitoon.

Repolalaisten pääelinkeino, puun myyminen suomalaisille, tuotti kyläläisille hyvät tulot. Mihail Kilin työskenteli Repolan metsätalouspiirissä metsurina kaataen moottorisahalla puita. Metsätyöt olivat

Neuvostoliitossa yleensä hyvin palkattuja; valuuttatuloja tuovat Repolan savotat olivat vielä erityisasemassa. Repolassa saattoi ostaa ulkomailta tuotua tavaraa, jota Neuvostoliitossa ei yleisesti ollut saatavilla. Kaupoissa myytiin muodikkaita kenkiä ja vaatteita, nauhureita ja muita harvinaisia tuotteita. Monella metsätöissä olevalle kertyi säästöön suuria rahasummia. Tilillä saattoi olla rahaa niin paljon, että sillä olisi voinut ostaa useampia autoja, jos niitä vain olisi ollut saatavilla ilman pitkiä jonotusaikoja.

Repolassa oli 1970-luvulla yli 2000 asukasta. Jos otetaan mukaan Repolan kahden varuskunnan väki, oli ihmisiä yli 3000. Neuvostoliitossa rajavartiointi tukeutui paljolti varusmiehiin, joita koulutettiin Repolan rajavartiostossa. Satojen varusmiesten lisäksi siellä oli suuri määrä kouluttajia ja upseereita perheenjäsenineen. Toisessa varuskunnassa, tutka-asemalla, valvottiin lännen puoleista lentoliikennettä. Metsätöiden ohella varuskunnat toivat alueelle 1950–1970-luvuilla uusia ihmisiä, lisäsivät palveluja sekä aktivoivat alueen kulttuurielämää.

Asukasluvun kasvusta huolimatta Repolaa ei kuitenkaan suunniteltu ja rakennettu pitkäjänteisesti. Metsätalouspiiri oli 1950-luvulla rakennuttanut uusille metsätyöntekijöilleen nopeassa tahdissa paritaloja, joiden kunto ja varustetaso ei pitkään vastannut ajan vaatimuksia. Kylään ei rakennettu lämpökeskusta eikä edes vesijohtoverkostoa. Repolan metsätalouden tuottamia valuuttatuloja ei käytetty kylän elinolojen parantamiseen, vaan ne virtasivat Moskovan keskushallinnolle, joka käytti niitä muihin tarpeisiin.

Opiskelu- ja työvuodet

Repolan kulta-aika alkoi 1980-luvun kuluessa vähitellen taittua. Juri Kilin ehti kuitenkin ennen tätä taitevaihetta lähteä muualle opiskelemaan. Hän oli jo Repolan koulussa hyvä oppilas; kaikissa aineissa olivat kiitettävät arvosanat. Eräänä kouluaikansa huippuhetkenä Juri kertoo matkastaan Leningradiin Aurora-risteilijälle, jota Neuvostoliitossa pidettiin yhtenä lokakuun suuren vallankumouksen symboleista. Vallankumouksen 60-vuotisjuhlia vietettäessä vuonna 1977 kutsuttiin maan parhaat koululaiset Auroralle, jossa he saattoivat tavata vallankumoukseen aluksella osallistuneita matruuseja. Karjalasta Auroralle pääsi kaikkiaan kuusi koululaista, Juri Kilin Repolan koulusta oli yksi heistä.

Jurilla oli sisäinen intohimo historiaan ja hän halusi tulla historioitsijaksi. Hän pääsi vuonna 1978 opiskelemaan alaa Petroskoin yliopistoon, josta valmistui viiden vuoden päästä parhain mahdolli-

Koulunsa kesäkuussa 1978 päättänyt Repolan koulun luokka 10B. Juri takarivissä keskellä.

sin arvosanoin historian opettajaksi. Valmistuttuaan hän oli kolme vuota historian ja englanninkielen opettajana Pain kyläkoulussa, joka sijaitsee noin 70 kilometriä Petroskoista etelään. Sen jälkeen hän pääsi jatko-opiskelijaksi Leningradin yliopistoon ja teki opinnäytteen Neuvosto-Karjalan taloudellisesta kehityksestä 1970-luvulla. Tohtoriksi hän väitteli Moskovan yliopistossa vuonna 2000 aiheenaan Neuvosto-Karjalan poliittinen historia ja suhde Suomeen. Väitöskirja on ilmestynyt suomeksi nimellä ”Suurvallan rajamaa: Neuvosto-Karjala Neuvostovaltion politiikassa 1920–1941”.

Väitöskirjaa aloittaessaan Kilin oli töissä Petroskoissa Karjalan tiedekeskuksessa, mutta siirtyi jo vuonna 1992 Petroskoin yliopistoon. Vuonna 2000 hänet nimitettiin Petroskoin yliopiston historian professoriksi. Viime vuosina hän on osallistunut aktiivisesti talvi- ja jatkosotaa koskeviin julkaisuhankkeisiin, jotka ovat tuottaneet yhdessä Ari Raunion kanssa useita suomenkielisiä kirjoja ja DVD-levyjä. Lähivuosina hän aikoo keskittyä kirjoittamaan laajemmin Suomen

ja Neuvostoliiton välisistä suhteista, josta hänellä on paljon uutta materiaalia kerättynä.

Juri Kilinillä on tiiviit ja monipuoliset yhteydet Suomeen ja hän käy täällä vaimonsa Veronikan kanssa miltei joka toinen kuukausi. Ryhtyessään tutkimaan talvisotaa Juri katsoi, että hänen on välttämätöntä osata suomenkieltä. Hän aloitti 31-vuotiaana suomen opiskelun lukemalla kaksi kertaa läpi kieliopin. Sen jälkeen hän ryhtyi lukemaan suomenkielisiä kirjoja. Ensimmäisen, talvisotaa käsittelevän kirjan lukemiseen kului aikaa noin kuukausi. Siitä aika alkoi vähitellen lyhentyä ja nykyään hän lukee suomenkielellä jo yhtä nopeasti kuin äidinkielellään.

Repolan tulevaisuus

Vaikka siitä on jo yli 30 vuotta, kun Juri Kilin lähti Repolasta maailmalle, on hän säilyttänyt kiinteät suhteet Repolaan. Opiskeluvuosinaan hän vietti joka kesä noin kuukauden kotikylässään. Isän kuoltua toukokuussa 2006 on hän käynyt vaimonsa Veronikan kanssa useamman kerran vuodessa katsomassa äitiään. Samalla he ovat tehneet talossa remonttia ja hoitaneet

Mihail Kilin ja Polina Kilina vuonna 2004.

pihamaata. Juri on toisen kerran naimisissa. Ensimmäisessä avioliitosta syntyi kaksi tytärtä, Lena ja Maria. Nykyinen vaimo Veronika on syntyjään Moskovasta, jossa hän toimi aikaisemmin sota-arkiston osastonjohtajana. Petroskoihin muutettuaan hän on työskennellyt yliopistossa ylläpitämässä talvi- ja jatkosotaan liittyviä nettisivuja.

Vaikka Repolan väkiluku, palvelut ja ihmisten elinolot ovatkin kahden viimeisen vuosikymmen aikana romahtaneet, ei Juri näe kotikylänsä tulevaisuutta vaihtoehdottomana. Repolan tulevaisuus riippuu hänen mukaansa paljon siitä, minkälaisia päätöksiä Karjalan johdossa tehdään. Tärkein edellytys yritysten houkuttelemiseksi alueelle on sähkön saanti. Sähköä tuotetaan nykyään omalla dieselgeneraattorilla, minkä vuoksi se on kallista. Kymmenkunta vuotta sitten päätettiin rakentaa korkeajännitelinja Mujejärveltä Repolaan. Linjalta kaadettiin jo puutkin pois, mutta itse sähkölinja jäi rakentamatta. Juri uskoo, että jos sähkön saanti saataisiin turvattua, voisi Repolaan tulla esimerkiksi puunjalostusta.

Juri Kilin näkee mahdollisuuksia myös luontomatkailussa. Erityisesti moskovalaisten melojien ja muiden luontomatkailijoiden määrä on alueella kasvanut. Sen sijaan suomalaisten kiinnostus on vähentynyt sitä mukaa, kun toivo Inarin

Juri Kilin Repolassa viime kesänä (kuva Raimo Määttä).

rajanylityspaikan avautumisesta on hiipunut. Moskovan ja Karjalan välisiin suhteisiin erikoistuneella historiantutkijalla on oma käsityksensä siitä, miksi rajanylityspaikka ei ole tullut. Kilinin mukaan syy ei löydy niinkään Moskovasta – niin kuin yleensä esitetään – vaan Karjalan tasavallan ja Mujejärven piirin viranomaisista, jotka eivät ole ajaneet riittävän tarmokkaasti rajanylityspaikkaa. Paikallisella tasolla pitäisi olla aktiivisempia ja kehittää erilaisia hankkeita, jotka osoittaisivat rajanylityspaikan tarpeellisuuden ja hyödyllisyyden.

Pertti Rannikko

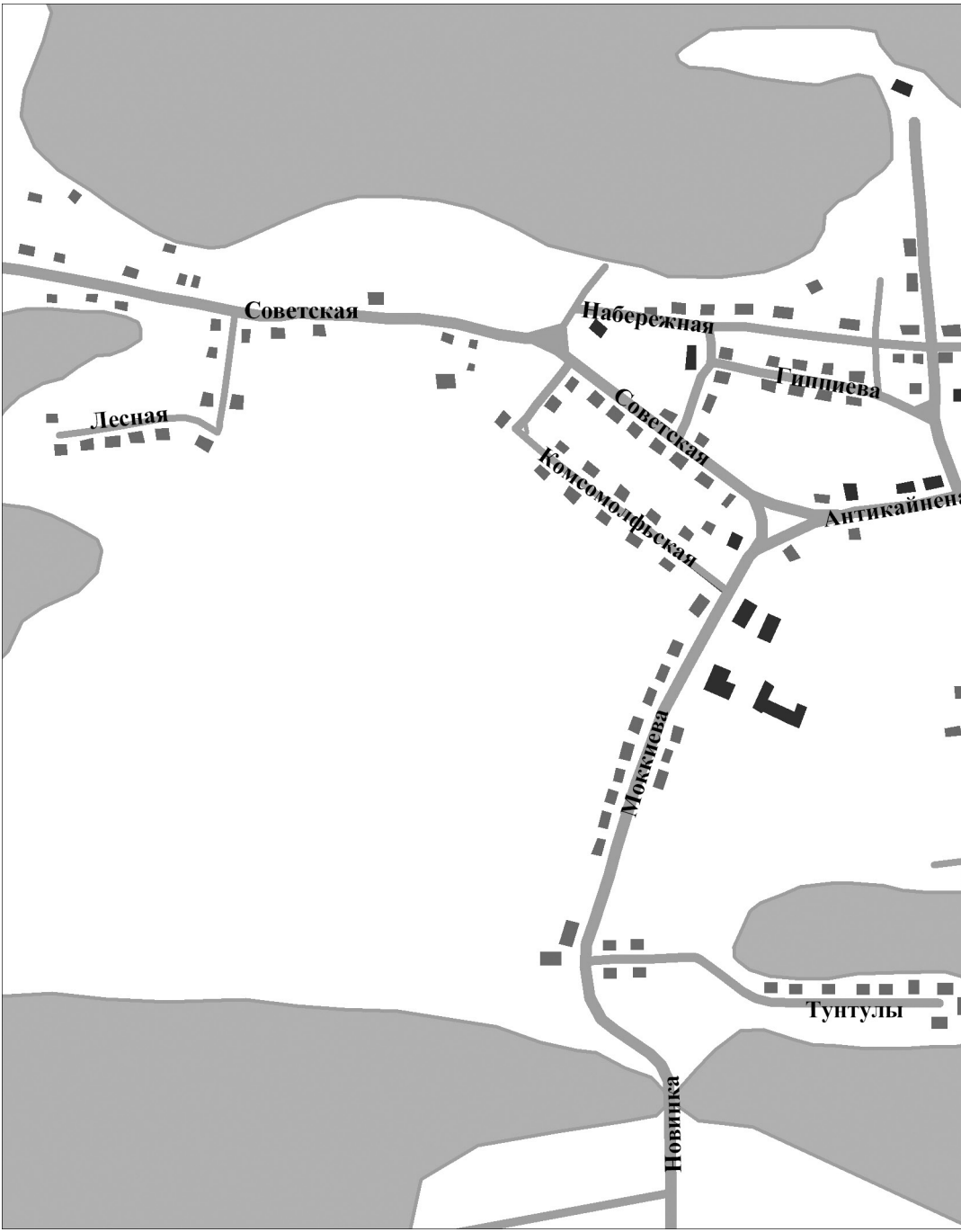
Советская
Набережная
Гиппиева
Лесная
Советская
Комсомольская
Антикайнен
Моккиева
Тунтулы
Новинка

Лексозрская
Лексозрская
Антикайнена
Антикайнена
Озерная
Южная
Стрельникова
Пролетарская
Тулосская
40 (сорок) лет Победы
Садовая
Repolan kylän asemakaava
1 km

Pertti Rannikko

Repolan asemakaava ja katujen nimet

Monen Repolassa kävijän on ollut vaikea hahmottaa kylän rakennetta. Sen vuoksi olemme erilaisia lähteitä yhdistelemällä laatineet edellisellä aukeamalla olevan Repolan kylän asemakaavan. Lähtökohtana on ollut Repolan kylähallinnon seinällä oleva taulu, johon on maalattu kylän katuverkosto ja talojen sijainti. Tätä karttaa on täydennetty piirtämällä niemekkeiden rantaviivoja internetistä löytyvän kartan avulla (Google Maps). Katujen nimet on tarkastettu kylähallinnosta saadusta katuluettelosta. Valentina Afanassieva on translitteroinut ja suomentanut kartalla olevien katujen nimet seuraavasti:

- Советская (Sovetskaja); Neuvostokatu
- Лесная (Lesnaja); Metsäkatu
- Комсомольская (Komsomolskaja); Komsomolinkatu
- Набережная (Naberezhnaja); Rantakatu
- Лексозерская (Leksozerskaja); Lieksajärvenkatu
- Гиппиева (Gippijeva); Gippijevinkatu
- Моккиева (Mokkijeva); Mokkijevinkatu
- Тунтулы (Tuntuly); Tunttula
- Антикайнена (Antikainena); Antikaisenkatu
- Южная (Juzhnaja); Eteläkatu
- Озерная (Ozjornaja); Järvikatu
- Стрельникова (Strelnikova); Strelnikovinkatu
- Пролетарская (Proletarskaja); Proletarskajakatu
- Садовая (Sadovaja); Puistokatu
- Тулосская (Tulosskaja); Tuuloksenkatu
- 40 (сорок) лет Победы (40 (sorok) let Pobedy); Voiton 40-vuotispäivän katu
- Новинка (Novinka); Uudenkylän katu

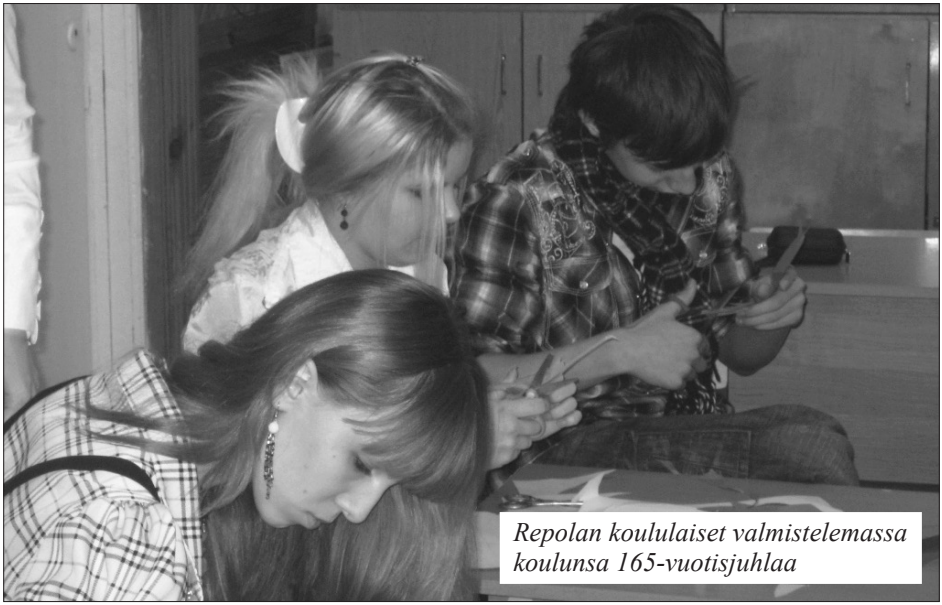

Repolan koululaiset valmistelemassa koulunsa 165-vuotisjuhlaa

Repolan talvi

Olen yrittänyt udella Repolan kuulumisia lähinnä puhelimitse sikäläisiltä sukulaisiltani ja tuttaviltani, mm. opettaja Irina Tsernievalta, Tanja ja Sergei Nesteroveilta. Puhelinyhteydet tosin toimivat vain ajoittain. Nettiyhteyttäkin yritettiin, mutta senkin toiminnassa oli vaikeuksia. Joka tapauksessa Tanja, Sergei ja Irina toivottivat kyläläisten puolesta seurallemme oikein hyvää alkanutta vuotta ja toivottivat meidät tervetulleiksi ensi kesänä Repolaan.

Talvi on sujunut Repolassa ainakin tähän saakka ilman pahempia katastrofeja, mutta vaikeuksia on riittänyt. Putkia on mennyt rikki ja kattilahuone on epäkunnossa. Ilman lämpöä ovat pitemmän aikaa olleet mm. sairaanhoitajan vastaanottotilat, apteekki ja kulttuuritalo. Näissä rakennuksissa on käytetty sähkölämmittimiä, mutta niistä ei ole ollut paljon apua eikä niitä olisi saanut käyttääkään kovin pitkään.

Myös kylän katujen valaistus ja kunnossapito on ollut puutteellista. Näistä, huonoista puhelinyhteyksistä ja muista puutteista kyläläiset kirjoittivat avoimen kirjeen Karjalan tasavallan johdolle.

Kyselin myös Repola-seuralaisten tuttujen kuulumisia. Tanja (Tatjana Andreevna) Nesterova on ollut koko talven tyttäriensä luona Petroskoissa. Sinne oli lähdössä sukulaistensa luokse myös seuran vanha ystävä ja pitkäaikainen yhteyshenkilö Juho Lasarev. Seuramme yhteyshenkilöksi lupautunut, viime kesänä eläkkeelle jäänyt Nina Tsurko (Tsernieva) viettää hänkin talven Petroskoissa lapsenlapsia hoitamassa, mikä on yleinen tapa, etenkin isovanhempien eläköityessä.

Myönteisistä uutisista on mainittava Repolan koulun 165-vuotispäivä, jota juhlittiin innostuneesti ja mielenkiintoisesta ohjelmasta nauttien. Oppilaat olivat koristaneet koulunsa ja jokainen tulija sai pienen muistoesineen. Koulun johtaja Tamara Toivonen piti juhlapuheen ja sen jälkeen oli oppilaiden laulu- ja tanssiesityksiä. Oman tervehdyksensä toivat juhlaan myös musiikkikoulun kasvatit. Ja pääsivätpä opettajatkin esittelemään laulutaitojaan.

Juhlapäivänä pidettiin myös oppitunteja, jolloin oppilaat jaettiin luokittain isompiin ryhmiin: luokat 1–4, 5–8 ja 9–11 omina porukoinaan. Tunneilla tutustuttiin koulun historiaan ja kerrottiin entisistä oppilaista, joiden joukossa on kirjailijoita, runoilijoita ja tiedemiehiä. Päivän aikana luettiin myös runoja ja oppilaiden koulusta kertovia aineita. Ja lopuksi nautittiin yhteinen juhla-ateria. Juhlaa pidettiin hyvin onnistuneena!

Valentina Afanassieva

Repola ja Tarton rajarauha

Tarton rauhan solmimisesta tuli lokakuussa 2010 kuluneeksi tasan 90 vuotta. Tuossa rajanvedossahan Lieksan korkeudella oleva Repola ja sen eteläinen naapuri Porajärvi jätettiin kun jätettiinkin Neuvosto-Venäjän puolelle. Sinänsä ”rauhansopimus”-sanan käyttö Tarton dokumentista antaa hieman harhaanjohtavan kuvan: kyseessä oli ennen muuta *päivitetty rajasopimus* uudelleenmuotoutuneen valtion, Neuvosto-Venäjän, uusien johtajien kanssa. Suomihan teki myös Saksan kanssa ”rauhansopimuksen” maaliskuussa 1918 eikä Suomi tiettävästi käynyt sotaa Saksaa vastaan. Pikemminkin suhteita voi sisällissodan vuonna luonnehtia läheisiksi. Yleisenä huomautuksena todettakoon, että tuona aikana rauhankirjojen allekirjoittamiset olivat tärkeä osa rauhanomaisiin suhteisiin palaamisen prosessia kaaosmaisen maailmansodan ja sisällissotien runtelemassa Euroopassa. Repolan osalta Tarton prosessi ei kuitenkaan ollut sotatoimien päätteeksi käyty sovitteleva rituaali, vaan se sinetöi alueen paikan yhtenä osana suurta itäistä imperiumia. Tuolla metsäisellä Suomen syrjällä ei rauhanprosessissa ollut omaa edustajaa eikä vaatimusten perusteissa tarpeeksi painoarvoa. Väkeä Repolassa oli tuohon maailman aikaan vain runsaat pari tuhatta.

Tarton rajasopimuksen toisessa artiklassa seisoo, että valtakunnanraja kulkee ”Jaurijärven lähellä olevasta Korvatunturin rajapyykistä N:o 90 Laatokkaan saakka, sen poikki ja Karjalan kannaksen poikki Suomen ja Venäjän tähänastista rajaa pitkin sen päätekohtaan Suomenlahden rannalla”. Näin mittava suurpiirteisyys 1270 km pitkän rajalinjan kulusta perustui siihen, ettei raja muuttunut Petsamosta etelään mentäessä pitkän erämaataipaleen osalta. Kymmenes ja yhdestoista artikla kuitenkin

täsmentävät tilannetta Repolan ja Porajärven osalta: Suomi lupasi poistaa 45 päivän kuluessa sopimuksen voimaantulosta sotajoukkonsa kyseisistä kunnista, ”jotka palautetaan Venäjän valtakunnan yhteyteen ja liitetään Arkangelin ja Aunuksen kuvernementtien karjalaisen väestön muodostamaan ja kansallista itsemääräämisoikeutta nauttivaan Itä-Karjalan autonomiseen alueeseen”. Kuntien asukkaille Neuvosto-Venäjä lupasi täydellisen amnestian, järjestyksenpidon paikallisen väestön asettamalle miliisille, omistusoikeuden tiluksiinsa ja omaisuuteensa sekä vapauden vuoden sisällä muuttaa pois Venäjältä. Lisäksi alueella oleville Suomen kansalaisille ja suomalaisille yhtiöille, joilla oli voimassa olevia metsänhakkuukontrahteja, annettiin oikeus suorittaa hakkuut vuoden aikana loppuun.

Rajasopimuksessa mainittu ”palautetaan Venäjän valtakunnan yhteyteen” on sekin pyöreästi sanottu. Sehän kuvaa sitä pari vuotta kestänyttä miehitystilannetta ja itsenäisyysliikettä, joka syntyi kun suomalaiset heimohenkiset vapaaehtoiset sotajoukot hyökkäsivät alueelle, karjalaisten repolalaisten julistautuessa osaksi Suomea elokuussa 1918 ja Porajärven poikien seuratessa heidän esimerkkiään 1919. Tarton sopimus romutti kylmän kohteliaasti alueen itsenäisyys- ja liitosmiesten haaveet.

Nykyään Repola on hiljentyvä ja monikansallinen – edelleenkin 16 eri kansallisuutta edustavasta asukkaasta koostuva rajayhteisö. Tuhannesta asukkaasta on puolet venäläisiä ja 230 karjalaisia. Onpa joukossa vielä 11 suomalaistakin. Vielä 1940-luvun alussa karjalaiset muodostivat 65 prosenttia väestöstä. Nykyasukkaista vajaa puolet on jo eläkkeellä. Jos alue olisi liitetty Suomeen 1920, se olisi osa Pohjois-Karjalan maakunnan itäistä syrjäseutua, ja todennäköisesti yhtä harmaantunut kuin se on nytkin.

Maria Lähteenmäki
Kirjoittaja toimii professorina Itä-Suomen yliopiston Historia- ja maantieteiden laitoksella.
Hänen tutkimustensa painopistealueita ovat raja-aluetutkimus, Pohjoiskalotti, Barentsin alue, Lappi, Karjala. 1800–1900-luvun yhteiskuntahistoria ja naishistoria.
Oheinen kirjoitus on hieman lyhennetty versio hänen marraskuussa ilmestyneestä blogi-tekstistään. Maria Lähteenmäen blogi on luettavissa osoitteessa http://marialahteenmakiblogi.blogspot.com/

Erkki Maurasen muistolle

Isäni, Erkki Mauranen kuoli kotonaan Ruovedellä elokuun 20. päivä 2010 juuri täytettyään 75 vuotta. Hän syntyi Nurmeksessa 1.8.1935 kolmilapsisen perheen keskimmäisenä, ja näissä kauniissa Pielisen maisemissa hän vietti kouluvuotensa ja kirjoitti ylioppilaaksi 1954. Noilta vuosilta juonsi myös isäni syvä mieltymys metsästykseen ja kalastukseen, tämä harrastus säilyi hänellä läpi koko elämän. Nurmeksessa alkanut purjelentoharrastus sai sen sijaan jäädä.

Isäni harrastukset vaikuttivat myös hänen ammatinvalinnan pohdintaansa, hän olisi mieluusti ryhtynyt metsänhoitajaksi. Kokemusta hän hankki Veikko Huovisen johtamilla metsätyömailla ja eräästä Huovisen novellista voimme lukea hauskan kuvauksen nuoresta pitkäkoipisesta ja langanlaihasta pohjoiskarjalaisesta harjoittelijasta. Isäni valitsi Jyväskylän kasvatusopillisen korkeakoulun, sieltä kun valmistui ammattiin kahdessa vuodessa.

Jyväskylästä löytyi myös puoliso ja nuoripari Mauranen päätyi valmistuttuaan opettajiksi Pourun kaksiopettajaiselle koululle Ruovedelle. Pourun pieni koulu lakkautettiin 1965, jolloin vanhempani siirtyivät opettajiksi Visuveden koululle, josta molemmat eläköityivät, isäni 1995 ja äitini kaksi vuotta myöhemmin. Isäni piti opetustyöstä eikä lainkaan harmitellut päätöstään jättää haaveet metsänhoitajan urasta sikseen.

Isäni oli monella tavalla yhteiskunnallisesti aktiivinen ihminen ja halusi osallistua yhteisten asioiden hoitoon. Hän oli mukana Ruoveden matkailulautakunnassa sihteerinä; näinä vuosina kuntaan rakennettiin Haapasaaren leirintäkeskus. Myös kunnallispolitiikka kiinnosti, samoin ammattiyhdistysasiat. Isäni istui kunnanhallituksessa ja koululautakunnassa sekä toimi opettajayhdistyksessä ja opettajien luottamusmiehenä.

Ennen kaikkea isäni oli sydämeltään kotiseutumies, joka toimi aktiivisesti Ruoveden kotiseutu- ja museoyhdistyksessä kokonaiset 44 vuotta, aina kevääseen 2009 saakka. Noina vuosina syntyi myös jokavuotinen kesätapahtuma, Ruoveden noitakäräjät. Kotiseututyön sarkaan kuuluivat myös Ruoveden Joulu ja Ruovesi-lehti, joiden julkaisutoiminnassa hän oli aktiivisesti mukana. Musiikki oli myös hänelle mieluisaa ja hän ehti laulaa Ruoveden mieskuorossa 35 vuotta.

1980-luvulla isäni kiinnostui suvustaan ja juuristaan. Hänhän oli Repolan Maurasia, ukkini Vilho Mauranen oli emigroitunut Karjalan kansannousun jälkeen Suomeen 1923. Nurmeksessa 1985 perustet-

tu Repola-seura oli isälleni hyvin tärkeä parinkymmenen vuoden ajan. Jokakesäiset sukulaisvierailut rajan taakse olivat hyvin odotettuja tapahtumia, jonne mukaan pääsivät myös lapsenlapset. Varsinainen suurtyö oli vuosina 1998–2001 toteutettu historiahanke, jonka tuloksena syntyi vankka historiateos Aunuksen Repola.

Isäni oli innokas lukija ja näkökyvyn vähittäinen mutta vääjäämätön heikkeneminen oli hänen viimeisinä elinkuukausinaan hyvin raskas asia, joka masensi mieltä. Mielialaa eivät parantaneet myöskään viime kesän helteet, jotka tekivät olon tukalaksi. Isälläni oli aavistus lähestyvästä kuolemasta ja hän viimeisinä viikkoinaan hyvin pontevasti järjesti kaikki keskeneräiset asiansa kuntoon. Meille perheenjäsenille hänen äkillinen poismenonsa on kova järkytys ja suuren surun aihe.

Marjo-Riitta Saloniemi

Anna (Anni) Väisänen tuonilmaisiin

Repolan Muujärvellä 29.9.1905 syntynyt Anni nukkui ikiuneen Kajaanin Salmijärvellä itsenäisyyspäivänä 105 vuoden iässä. Anni siunattiin haudanlepoon Kajaanissa 18. joulukuuta 2010 läheisten saattamana.

Anni Väisänen (os. Ipatoff) sai elää pitkän ja rikkaan elämän. Iloa ja kiitollisuutta Anni saattoi kokea elämänsä aikana monissa asioissa. Äidin roolissaan hän seurasi tarkkaan ja kiinnostuneena tyttärensä lehtorin uraa ja poikansa toimia yritysjohtajana. Pojan lapset ja lastenlapset toivat Annille tyytyväistä ja hyvää mieltä viimeisiin elinvuosiin saakka. Myös sisarensa Nastin lapsiin Anni-tädillä oli pysyväiset yhteydet.

Murhetta ja suruakin mahtui Annin Pitkään elämään. Otto-miehensä Anni menetti yli neljä vuosikymmentä sitten ja poikansa Kalevin kaksikymmentä vuotta sitten. Talvisodassa pommitettiin Kajaanin koti. Honkaniemen kesäpaikan talon tuli tuhosi kahteen eri otteeseen.

Anni Väisänen oli voimakastahtoinen karjalainen matriarkka. Hän oli selviytyjä. Hän jätti läheisilleen mallin siitä, miten vaikeudet voitetaan, miten koettelemuksista noustaan uuteen elämään, ja mitä suomalaisella sisulla voidaan saavuttaa. Annille Suomen itsenäisyys oli elämän tärkeitä asioita. Hän jos kuka osasi arvostaa itsenäisyyttä ja vapaata isänmaata. Symboliikkaa on hänen poismenonsa päivämäärässä. Anni sai lähteä silloin, kun valtakunnassa oli itsenäisyyden juhlaliputus.

Olgot hälle kebiet muat!

Martti Pottonen, Annin sisaren poika

Vuosikokous käsittelee uusia sääntöjä

Repola-Seuran vuosikokous pidetään lauantaina huhtikuun 2. päivänä klo 14.00 alkaen Lieksan ortodoksisella seurakuntasalilla (Iljankatu 14). Kokouksessa käsitellään myös seuran sääntöjen muuttamista. Jäsenet ovat saaneet tämän Repolaisen postituksen mukana seuran nykyiset säännöt sekä hallituksen ehdotuksen uusiksi säännöiksi. Sääntöuudistuksen tavoitteena on seuran hallinnon keventäminen ja sujuvoittaminen. Hallituksen jäsenten toimikausi lyhenisi kahdesta vuodesta yhteen, jolloin koko hallitus vaihtuisi vuosittain (nyt puolet jäsenistä on vuosittain erovuorossa). Hallitukseen kuuluisi edelleen puheenjohtaja ja kuusi varsinaista jäsentä, mutta varajäsenistä luovuttaisiin kokonaan. Taloudenhoitajan ei tarvitsisi olla enää hallituksen jäsen kuten nykyiset säännöt edellyttävät. Yhdistyksen tilikausi olisi kalenterivuoden mukainen (nykyisin 1.3.–28.2.). Vuosikokous olisi hallituksen esityksen mukaan pidettävä maaliskuun loppuun mennessä (nyt huhtikuun). Jos vuosikokous hyväksyy uudet säännöt, astuvat ne voimaan, kun Patentti- ja rekisterihallitus on ne hyväksynyt. Siihen saakka toimitaan nykyisten sääntöjen mukaan.

Hallitus kokouksessaan huhtikuussa 2010 vasemmalta Maire Huotari, Pentti Tuomi, Lauri Huotari, Pertti Rannikko, Valentina Afanassieva ja Martti Nesterinen. Kuvasta puuttuu kuvan ottanut Raimo Määttä.

Hallitus 1.4.2010 – 31.03.2011

Puheenjohtaja
Pertti Rannikko, puh. 013-717422 , pertti.rannikko@uef.fi
Huhtilammentie 955, 82160 OSKOLA

Varsinainen jäsen
Valentina Afanassieva, varapj.
gsm 040 716 5151
Torikatu 3D 25, 80110 JOENSUU
valentina.afanassieva@elisanet,fi

Varajäsen
Pekka Kyöttinen, gsm 0500 186 625
Josulantie 14, 83720 KUOREVAARA

Pentti Tuomi, puh. 013-825 960
Ruuhitie 52G27, 80160 JOENSUU

Tuula Kilpeläinen, gsm 044 330 5529
Niemiskyläntie 51, 88900 KUHMO

Raimo Määttä, gsm 0400 273 365
Teollisuuskatu 11, 80100 JOENSUU
mediamaatta@gmail.com

Mikko Pikarinen

Päivi Kiiskinen, gsm 050 599 1364,
jäsensihteeri
Tornitie 4A, 80770 KONTIOLAHTI as.
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Martti Nesterinen, gsm 040 831 3869
Harjupolku 2 as.2, 81700 LIEKSA

Jari Jolkkonen, gsm 045 114 8525
Piiroisenpellontie 7, 83400 VIINIJÄRVI
jk.jolkkonen@gmail.com

Hannu Karhu, gsm 0400 120 481
Sudenpolku 18, 88900 KUHMO

Maire Huotari, gsm 0400 670 311,
taloudenhoitaja
Rantatie 10, 83750 SOTKUMA
maire.huotari@hotmail.fi

Pekka Huttu-Hiltunen,
gsm 0400-596 4386
Petranpolku 3, 88900 KUHMO

Hallituksen ulkopuolinen sihteeri
Lauri Huotari. Gsm 041 439 4469, lauri.huotari@hotmail.fi, Rantatie 10, 83750 SOTKUMA

REPOLA-SEURA R.Y.

Vuosikokous 2.4.2011 Lieksassa klo 14.00

Repola-Seura ry:n vuosikokous pidetään lauantaina 2.4.2011 Lieksan ortodoksiselle seurakuntasalilla (Iljankatu 14). Aloitamme tilaisuuden klo 14.00 keskustelemalla yhteistyömahdollisuuksista rajantakaiseen Repolaan. Aiheesta käyttävät lyhyet puheenvuorot Pertti Rannikko, Martti Nesterinen ja Valentina Afanassieva. Varsinainen vuosikokous alkaa klo 15. Sääntömääräisten asioiden (sääntöjen 10 pykälä) ohella esillä on hallituksen esitys yhdistyksen sääntöjen muuttamiseksi. Jäsenet ovat saaneet tämän Repolaisen postituksen mukana seuran nykyiset säännöt sekä hallituksen ehdotuksen uusiksi säännöiksi. Tilaisuudessa on kahvitarjoilu. Tervetuloa!

Heinäkuussa Repolaan

Repola-Seura järjestää jälleen ensi kesänä matkan Repolaan. Matka-ajankohta on 15.–18. heinäkuuta. Matkareitti rajalle on perinteinen Joensuu-Lieksa-Nurmes-Kuhmo. Pyydämme matkasta kiinnostuneita ilmoittautumaan huhtikuun loppuun mennessä puheenjohtajalle (yhteystiedot löytyvät edelliseltä sivulta). Kyse ei siis tässä vaiheessa ole sitovasta ilmoittautumisesta vaan alustavasta kiinnostuneiden kartoituksesta.